

δύναμη

δύναμη, η, ουσ. [<αρχ. δύναμις], η δύναμη. **1.** οτιδήποτε δίνει ανωτερότητα ή ισχύ σε κάποιον: «στη σημερινή εποχή, περισσότερο κι από το πνεύμα η δύναμη στον άνθρωπο είναι το χρήμα». (Λαϊκό τραγούδι: *στον κόσμο το σημερινό αυτό το ξέρουν όλοι, η δύναμη στον άνθρωπο είναι το πορτοφόλι*). **2.** οτιδήποτε μπορεί να επηρεάσει σοβαρά τον κόσμο: «η τηλεόραση είναι μεγάλη δύναμη». **3.** η ένταση: «είχε τέτοια δύναμη η φωνή του, που τους ξύπνησε όλους». (Ακολουθούν 26 φρ.)·

- *βάζει και την πορδή του δύναμη*, βλ. λ. [πορδή](#)·

- *βάζω όλες τις δυνάμεις μου ή βάζω όλες μου τις δυνάμεις*, βλ. φρ. *βάζω όλα τα δυνατά μου*, λ. *δυνατός*·

- *βρίσκω τη δύναμη να...*, *βρίσκω*, αποκτώ το σθένος, το κουράγιο να...: «για ένα διάστημα μετά τη χρεοκοπία του δεν ήξερε τι του γινόταν, αλλά, σιγά σιγά βρήκε τη δύναμη να ξαναστήσει την επιχείρησή του»·

- *γαϊδουρινή δύναμη*, η πολύ μεγάλη δύναμη: «δεν παλεύει κανένας μαζί του γιατί ο τύπος έχει γαϊδουρινή δύναμη»·

- *δεν έχω τις δυνάμεις να...*, **α.** *δεν έχω* την οικονομική δυνατότητα να...: «με βρήκες σε άσχημη στιγμή και δεν έχω τις δυνάμεις να σε βοηθήσω για να πάει μπροστά η δουλειά σου». **β.** *έχω εξαντληθεί* σωματικά για να...: «δεν έχω τις δυνάμεις να προχωρήσω περισσότερο»·

- *είναι δύναμη*, είναι πλούσιος, έχει ισχύ, κύρος, επιρροή: «αν σου υποσχέθηκε πως θα σε βοηθήσει, μη φοβάσαι τίποτα, γιατί είναι δύναμη»·

- *είναι πάνω απ' τις δυνάμεις μου ή είναι πέρα απ' τις δυνάμεις μου*, ξεπερνάει κάτι τις δυνατότητες ή τις ικανότητές μου: «μέχρις αυτό το σημείο μπορώ να σε βοηθήσω, αλλά για περισσότερο μην ελπίζεις, γιατί είναι πάνω απ' τις δυνάμεις μου || δεν μπορώ ν' αναλάβω μια τόσο δύσκολη δουλειά, γιατί είναι πέρα απ' τις δυνάμεις μου»·

- *επίδειξη δυνάμεως*, ενέργεια που έχει ως κύριο σκοπό να δείξει ότι κάποιος έχει την υπεροχή σε έναν τομέα, ιδίως στρατιωτικό, πολιτικό ή οικονομικό: «η στρατιωτική παρέλαση δεν ήταν τίποτα άλλο παρά μια επίδειξη δυνάμεως σε όσους επιβουλεύονται την ακεραιότητα της πατρίδας μας»·

- *έχω δύναμη*, έχω επιρροή, επιβολή, ισχύ, κύρος: «όσο έχω δύναμη σ' αυτό το χώρο, θα βοηθώ όποιον έχει ανάγκη»·

- *η δύναμη σου*, φράση που λέγεται στα μικρά παιδιά, όταν τα ταΐζουμε και δε θέλουν να τελειώσουν το φαγητό τους, ιδίως για την τελευταία μπουκιά που, για να τα πείσουμε να την καταπιούν, λέμε ότι περιέχει όλη τη δύναμη της τροφής που τρώνε: «τη δύναμη σου θα αφήσεις στο πιάτο;»·

- *καμιά δύναμη*, απολύτως τίποτε, κανένας: «καμιά δύναμη δε θα μπορέσει να με κάνει να χωρίσω με τη γυναίκα μου || καμιά δύναμη δε θα μπορέσει να καταλύσει στο εξής τη δημοκρατία στην Ελλάδα»·

- *κάνω οικονομία δυνάμεων*, βλ. λ. [οικονομία](#)·

- *κινητήρια δύναμη*, το χρήμα: «όταν σου λείπει η κινητήρια δύναμη, δεν μπορείς να κάνεις τίποτα». Συνήθως συνοδεύεται από χειρονομία με την οποία η μέσα πλευρά του διπλωμένου δείκτη, τρίβει επανειλημμένα τη μέσα πλευρά του αντίχειρα·

- *κρατώ εφεδρείες δυνάμεων*, βλ. λ. [εφεδρεία](#)·

- *Κύριε των δυνάμεων!* βλ. λ. [κύριος](#)·

- μαζεύω δύναμη ή μαζεύω δυνάμεις, βλ. φρ. παίρνω δύναμη·
- με δικές μου δυνάμεις ή με τις δικές μου δυνάμεις ή με τις δικές μου τις δυνάμεις, με τις προσωπικές μου δυνατότητες: «δεν πρέπει να με ζηλεύεις, γιατί, ό,τι κι αν έγινα, έγινα με τις δικές μου τις δυνάμεις»·
- με καμιά δύναμη, με κανέναν τρόπο: «δε θα κάνω με καμιά δύναμη αυτό που μου ζητάς, γιατί είναι αντίθετο με τη φιλοσοφία μου»·
- με όλες μου τις δυνάμεις ή με όλες τις δυνάμεις μου, επιστρατεύοντας κάθε υλική ή σωματική μου ισχύ, κάθε δυνατό μέσο που διαθέτω: «θα σε βοηθήσω με όλες μου τις δυνάμεις»·
- παίρνω δύναμη ή παίρνω δυνάμεις, **α.** ενισχύω τον οργανισμό μου, τον τονώνω με καλή διατροφή και υγιεινή ζωή: «επειδή ήσουν ένα μήνα ξάπλα στο νοσοκομείο, πρέπει ν' αρχίσεις να τρως καλά και να γυμνάζεσαι για να πάρεις πάλι δυνάμεις». **β.** δυναμώνω ψυχικά, ανακτώ το κουράγιο μου: «τον συμβούλεψα σαν πατέρας και μ' αυτά που του 'πα πήρε δύναμη να παλέψει για να ξεφύγει απ' τα ναρκωτικά». **γ.** οργανώνομαι, ανασυντάσσομαι συστηματικά για την πραγματοποίηση κάποιου σκοπού: «ανέλαβα μια καινούρια δουλειά και παίρνω δυνάμεις για να τη φέρω σε πέρας όσο πιο καλά μπορώ»·
- σκοτεινές δυνάμεις, λέγεται για να δηλώσουμε απροσδιόριστους παράγοντες, που επεμβαίνουν αρνητικά στη ζωή ενός ατόμου, ιδίως στη ζωή ενός συνόλου ατόμων: «σκοτεινές δυνάμεις κινούν τα νήματα του ελληνικού χρηματιστηρίου || σκοτεινές δυνάμεις κατέλυσαν τη δημοκρατία της Ελλάδας το 1967»·
- στο μέτρο των δυνάμεων (κάποιου), βλ. συνηθέστ. στο μέτρο του δυνατού, λ. δυνατός·
- το κατά δύναμιν, όσο μπορεί να αντέξει ή μπορεί να κάνει κανείς κάτι: «θα με βοηθήσεις; -Το κατά δύναμιν»·
- του δίνω δύναμη, του δίνω κουράγιο να ξεπεράσει κάποια δυσκολία του: «όταν απελπίστηκε από τη ζωή, μόνο ο φίλος του του 'δινε δύναμη και τον βοηθούσε»·
- χάνω τη δύναμή μου, χάνω την ισχύ μου, την επιρροή μου, το κύρος μου: «απ' τη μέρα που το κόμμα έχασε την κυβέρνηση, έχασα κι εγώ τη δύναμή μου»·
- χάνω τις δυνάμεις μου, εξαντλούμαι σωματικά: «μετά από πορεία τεσσάρων ωρών, έχασα τις δυνάμεις μου»·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας